

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 193/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. C., Z., zastúpenej advokátkou JUDr. L. M., Z., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 10 Er 23/2003-16 z 5. novembra 2009 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoE 2/2010-24 z 27. januára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. C. o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2010 doručená sťažnosť JUDr. A. C., Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie „práva na právnu istotu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR“, porušenie základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Er 23/2003-16 z 5. novembra 2009 (ďalej „uznesenie z 5. novembra 2009“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 CoE 2/2010-24 z 27. januára 2010 (ďalej len „uznesenie z 27. januára 2010“) v časti výroku o trovách exekúcie.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na základe návrhu na vykonanie exekúcie z 18. decembra 2002 podaného oprávneným S., a. s., B. (ďalej len „oprávnený“), proti povinnému S., s. r. o., H. (ďalej len „povinný“), bolo okresným súdom vydané poverenie sťažovateľke ako súdnej exekútorke na vykonanie exekúcie č. 5613*014347 pre pohľadávku 13 776 Sk, t. j. 457,28 € s príslušenstvom, ktorá bola vedená pod sp. zn. EX 1331/02.

Sťažovateľka po zistení, že povinný bol 23. júla 2007 vymazaný z obchodného registra, podala okresnému súdu 27. októbra 2009 návrh na zastavenie exekúcie, v ktorom súčasne požiadala, aby okresný súd rozhodol aj o trovách exekúcie. Okresný súd uznesením z 5. novembra 2009 vyhlásil predmetnú exekúciu za neprípustnú, konanie v tejto veci zastavil a zároveň sťažovateľke nepriznal náhradu trov exekúcie. Proti výroku uznesenia o trovách exekúcie podala sťažovateľka odvolanie.

Krajský súd uznesením z 27. januára 2010 uznesenie okresného súdu z 5. novembra 2009 v časti výroku o trovách exekúcie potvrdil. Uznesenie z 27. januára 2010 odôvodnil tým, že exekúcia v predmetnej veci bola zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, t. j. oprávnený nezavinil (v zmysle procesného zavinenia) jej zastavenie, a preto

v danom prípade nie sú dôvody na aplikáciu § 203 ods. 1 Exekučného poriadku. Sťažovateľka ďalej poukázala na odôvodnenie uznesenia krajského súdu z 27. januára 2010, v ktorom sa uvádza: *„Vo všeobecnosti sa dá argumentovať, že súd pred vydaním rozhodnutia o zrušení spoločnosti (§ 200e OSP, § 68 Obchodného zákonníka) zisťuje, či spoločnosť má majetok. Ak zistí, že spoločnosť nemá žiadny majetok, rozhodne o jej zrušení bez likvidácie (predpokladom nariadenia likvidácie v rámci zrušovacieho rozhodnutia súdu je naopak zistenie obchodného majetku spoločnosti). Právna úprava v stanovených prípadoch tiež umožňuje súdu vychádzať z domnienky nemajetnosti spoločnosti, pričom obchodná spoločnosť má možnosť preukázať opak. Na základe právoplatného rozhodnutia sa vykoná výmaz spoločnosti z obchodného registra.*

Súdna exekútorka v rámci exekučnej činnosti v danej exekúcií nepreukázala zistenie nemajetnosti povinného, ako dôvod na zastavenia exekúcie.“

Podľa sťažovateľky sa argumentácia krajského súdu týkajúca skutočnosti, že súdny exekútor v predmetnom konaní nepreukázal nemajetnosť povinného, javí s ohľadom na to, že povinný bol po splnení zákonných predpokladov vymazaný z obchodného registra na základe rozhodnutia súdu o zrušení povinného bez likvidácie z dôvodu nemajetnosti, ako *„úmyselne zavádzajúca“* a jej cieľom je *„jednoznačne snaha súdu kvalifikovať dôvod zastavenia exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku [správne však mala byť exekúcia zastavená podľa ust. § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku tak - ako to navrhovala exekútorka pri podaní podnetu na zastavenie exekúcie zo dňa 27. 10. 2009] a následne zákonným spôsobom nepriznať exekútorovi náhradu vzniknutých trov exekúcie!!!“*.

Sťažovateľka taktiež vo svojej argumentácii poukázala na to, že krajský súd jej v rámci odôvodnenia uznesenia z 27. januára 2010 vytkol, že v priebehu konania nepredložila súdu návrh na zmenu oprávneného podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, a to napriek tomu, že uvedené ustanovenie sa na predmetné konanie, ktoré začalo 18. decembra 2002, nevzťahovalo, pretože nadobudlo účinnosť až po 1. septembri 2005 a bolo ho možné aplikovať len na konania začaté po tomto dátume.

Súdy zúčastnené na rozhodovaní vo veci sťažovateľky podľa nej „porušili svojimi rozhodnutiami právo garantované Ústavou Slovenskej republiky ako aj čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na nerušené užívanie majetku a v konečnom dôsledku sankcionovali súdneho exekútora za vykonávanie jeho práce, čím vážne zasiahli do NEZÁVISLOSTI súdneho exekútora, ktorá je spolu s nestrannosťou prvoradou podmienkou pre výkon jeho funkcie (§ 3 Exekučného poriadku), a tým narušili základné princípy právneho štátu“.

Podľa názoru sťažovateľky súdny exekútor nemôže byť finančne pri vykonávaní exekúcie závislý od výsledku tohto konania, resp. nemôže byť zodpovedný za výsledok tohto konania, ktorý nevie predvídať ani ovplyvniť. V opačnom prípade by „znášal všetky náklady za výkon exekúcie pre iného a nemal nárok na žiadnu odmenu za vykonanú prácu, ani za výdavky, ktoré zo svojho majetku vynaložil“ na výkon exekúcie. Súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci zaviazali sťažovateľku, že „má robiť prácu pre iného zo svojich peňazí, že má na to použiť svoj vlastný majetok, že má robiť DO MÍNUSU a ešte má byť rád, že má monopolné postavenie na vykonávanie takejto práce“, a to napriek tomu, že súdny exekútor nemôže vykonávať inú zárobkovú činnosť, t. j. žije iba z toho, čo zarobí, a jeho jediným príjmom je odmena súdneho exekútora z vykonaných exekúcií. Riziko neuhradenia trov exekúcie znáša súdny exekútor v prípadoch, keď súdy priznajú súdnemu exekútorovi trovy exekúcie od niektorého z účastníkov konania, pretože samotné súdne rozhodnutie ešte nezaručuje, že trovy exekúcie zaviazaný účastník konania súdnemu exekútorovi dobrovoľne uhradí. Súdny exekútor znáša riziko neuhradenia trov exekúcie, resp. hradenia nákladov exekúcie z vlastného majetku aj v prípadoch zániku jedného z účastníkov konania napriek tomu, že podľa sťažovateľky by mu v takýchto prípadoch „náklady t. j. aspoň hotové výdavky, ktoré vznikli mal zaplatiť štát, pretože exekútor robí vlastne pre neho“.

Uznesenie okresného súdu z 5. novembra 2009 a uznesenie krajského súdu z 27. januára 2010 sa sťažovateľke javia „zjavne arbitrárne“ a „ako svojvôľa súdneho (štátneho) orgánu, ktorý nerešpektuje ani postavenie súdneho exekútora, ani jeho majetkové práva a núti ho robiť zo svojho pre iného“. Keďže výkon funkcie súdneho exekútora „nie

je v žiadnom prípade komerčnou činnosťou“, pokiaľ trovy exekúcie nie je možné vymôcť od povinného, musí ich podľa sťažovateľky znášať oprávnený, pretože súdny exekútor konal v jeho prospech.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že «Z ustanovenia § 196 Exekučného poriadku vyplýva, že súdny exekútor má vždy nárok na odmenu, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času. Rozdiel je len v osobe, ktorá je povinná ich uhradiť (oprávnený alebo povinný). Niet žiadneho zákonného dôvodu, pre ktorý by mal súdny exekútor znášať trovy exekúcie vykonávanej na návrh oprávneného proti povinnému na vlastnú ťarchu, keď v začatej exekúcii (exekučnom konaní) musí konať, nemá právo výberu účastníkov konania, nemá právo odmietnuť prijatie návrhu na vykonanie exekúcie. Keďže v danom prípade trovy nie je možné od povinného vymôcť, pričom oprávnený má svoj procesný podiel zavinenia na zastavení exekúcie, keďže návrh na vykonanie exekúcie podal proti nemajetnému (predĺženému) povinnému, je namieste, aby trovy exekútorovi uhradil oprávnený. Správnosť takéhoto právneho názoru potvrdzuje aj novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 32/2002 Z. z., ktorá zaviedla ust. § 203 ods. 2 v znení: „Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený“. Dôvodom výmazu povinného z Obchodného registra je práve jeho nemajetnosť, pre ktorú bol zrušený súdom bez likvidácie a následne bol z obchodného registra vymazaný. Z týchto dôvodov je potom nutné oprávneného zaviazať úhradou vzniknutých trov exekúcie súdnemu exekútorovi, pretože ten konal na jeho návrh a bol povinný konať a z dôvodu nemajetnosti povinného mala byť exekúcia zastavená...

Ustanovenia Exekučného poriadku, ktoré upravujú náhradu trov exekúcie, preto musia byť aplikované a interpretované s ohľadom na špecifické postavenie exekútora v exekučnom konaní. Ak na jednej strane zákonodarca vyjadril v celku zjavne svoj úmysel, aby exekútor vykonával svoju činnosť za odplatu, nemožno ďalšie ustanovenie toho istého právneho predpisu aplikovať a interpretovať úplne opačne s týmto úmyslom v rozpore a ignorovať tak špecifické postavenie exekútora v exekučnom konaní, tým, že sa mu odoprie právo na náhradu trov exekúcie. Z uvedeného vyplýva, že v žiadnom prípade nie je možné exekútorovi nepriznať odmenu a náklady vzniknuté v rámci exekúcie, pokiaľ sám exekútor nezapríčinil a nezavinil to, že exekúcia musela byť zastavená. Čl. 20 ústavy ustanovuje, že

každý má právo vlastníť majetok, ale súčasne určuje, že vlastnícke právo má rovnakú zákonnú ochranu. Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu „Každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.“ Do pojmu majetok patria veci, práva a pohľadávky. Náhrada trov exekúcie, ktorá patrí súdnemu exekútorovi za jeho vykonanú prácu a ním vynaložené náklady sú jeho majetkom. Tento nárok požíva v celom rozsahu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu, pretože náhrada trov exekúcie je nesporne pohľadávkou súdneho exekútora voči tomu z účastníkov, ktorý bol zaviazaný jeho úhradou a je nútene vymožitelná ako každý peňažný nárok. Pohľadávka na náhradu trov konania musí byť účastníkovi priznaná v celom zákonom upravenom rozsahu vrátane dane z pridanej hodnoty, ak účastník zo sumy priznanej náhrady je povinný podľa platného zákona o dani z pridanej hodnoty zaplatiť túto daň (nález ÚS SR II. ÚS 31/04-30).».

Vzhľadom na uvedené je sťažovateľka toho názoru, že uznesením okresného súdu z 5. novembra 2009 i uznesením krajského súdu z 27. januára 2010 došlo podľa sťažovateľky k porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením okresného súdu z 5. novembra 2009 a uznesením krajského súdu z 27. januára 2010 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, zruší uznesenie z 5. novembra 2009 a uznesenie z 27. januára 2010 a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň zaviazá okresný súd a krajský súd zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú

porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa zistenia ústavného súdu k sťažnosti v predmetnej veci bolo pripojené splnomocnenie sťažovateľky na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. L. M., ktoré bolo riadne podpísané sťažovateľkou, ako aj uvedenou advokátkou.

Ústavným súdom bolo ďalej zistené, že JUDr. L. M. je od 25. apríla 2009 vyčiarknutá zo zoznamu advokátov.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že sťažnosť sťažovateľky neobsahuje všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a preto ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2010